

PREVOZ PRTLJAGA

REZIME: Ugovor o prevozu prtljaga je sporedan ugovor u odnosu na ugovor o prevozu putnika. Ne postoji poseban ugovor o prevozu već on uvek prati ugovor o prevozu putnika. Ovaj rad predstavlja pokušaj da se prikaže pravna priroda odgovornosti prevozioca za gubitak i oštećenje prtljaga, zakašnjenje u predaji prtljaga u našem pravu, kroz različite vrste saobraćaja.

Odgovornost prevozioca za štetu na prtljagu različita je za ručni prtljag i za registrovani prtljag. Vrste šteta na prtljagu su štete koje nastaju usled oštećenja, potpunog ili delimičnog gubitka stvari.

Odgovornost prevozioca za ručni prtljag je blaža od odgovornosti za registrovani prtljag. Za oštećenje stvari koji putnik drži za sobom (ručni prtljag) prevozilac odgovara prema opštim pravilima odgovornosti. Prevozilac ne odgovara za ručni prtljag ako ga putnik nije uredno čuvao. Međutim, to ne znači da prevozilac ne odgovara za ručni prtljag uopšte. Za ovu vrstu prtljaga prevozilac odgovara prema opštim pravilima o odgovornosti, a opšta pravila o odgovornosti za ručni prtljag su veoma različita u pojedinim granama saobraćaja. Odgovornost prevozioca za ručni prtljag je delimično originalna.

Ključne reči: prevoz prtljaga, odgovornost prevozioca, ručni prtljag, registrovani prtljag

U tesnoj povezanosti sa ugovorom o prevozu lica je prevoz prtljaga. Prevozilac koji je zaključio sa nekim licem ugovor o prevozu putnika je, uz putnika dužan da preveze i njegov prtljag.

Ugovor o prevozu prtljaga je sporedan ugovor u odnosu na ugovor o prevozu putnika. Akcesornost prevoza prtljaga se vidi u tome što obaveza prevozioca da preveze prtljag postoji samo ako je zaključen ugovor o prevozu putnika na osnovu kojeg je prevozilac dužan da preveze lice čiji je prtljag. Ako nije zaključen ugovor o prevozu putnika prevozilac može biti dužan da izvrši prevoz stvari samo na osnovu posebnog ugovora o prevozu stvari. Opšte karakteristike glavnog i sporednog (akcesornog ugovora) se ovde praktično i vide. Sudbina prevoza prtljaga zavisi od sudbine ugovora o prevozu putnika, tj. ne postoji poseban ugovor o prevozu prtljaga već on uvek prati ugovor o prevozu putnika.

* Docent na Ekonomskom fakultetu Univerziteta u Kragujevcu.

Zakon o ugovorima o prevozu u železničkom saobraćaju, govori posebno o ugovoru o prevozu prtljaga.¹ Ugovorom o prevozu prtljaga prevoznik se obavezuje da preveze prtljag putnika i to vozom kojim putnik putuje ili uz saglasnost putnika, drugim odgovarajućim vozom, a putnik se obavezuje da prevoziocu isplati odgovarajuću naknadu.

Zakon o ugovorima o prevozu u drumskom saobraćaju,² i Zakon o obligacionim odnosima i osnovama svojinsko-pravnim odnosima u vazdušnom saobraćaju³ i Zakon o pomorskoj i unutrašnjoj plovidbi sadrže odredbu o ugovoru o prevozu prtljaga.⁴

Ugovor o prevozu prtljaga je akcesorne prirode u odnosu na ugovor o prevozu putnika jer postojanje ovog drugog ugovora uslovljava sticanje svojstva putnika, a samim tim i postojanjem ugovora o prevozu putnika. Iz ugovora o prevozu putnika proizilazi obaveza prevozioca da preveze putnikov prtljag, i u ovom ugovoru može biti izričito predviđeno da je prevoznik dužan da preveze prtljag bez prava na naknadu.

Član 685. Zakona o obligacionim odnosima, razlikuje ručni i registrovani prtljag. Ručni prtljag čine stvari koje putnik nosi sa sobom, i njih putnik ima pravo da unese u prostor određen za prevoz putnika (u železničkom saobraćaju to je kupe). Za prevoz ručnog prtljaga se ne naplaćuje posebna naknada niti se izdaje prtljažnica. Putnik se lično brine o svom ručnom prtljagu za vreme trajanja prevoza. Ručni prtljag mora da bude pogodan za nošenje i smeštaj u vozilo.

U nekim granama saobraćaja se prave i određena ograničenja za prevoz ručnog prtljaga. U vazdušnom saobraćaju je predviđeno da se kao ručni prtljag ne može u vazduhoplov uneti stvar koja po svojoj prirodi i obliku može predstavljati opasnost ili smetnju za vazduhoplov, putnike ili druge stvari, ili joj nije mesto u prostorijama za smeštaj putnika. Avio-prevoznik po pravilu određuje obim, dimenziju i težinu ručnog prtljaga koji se može od strane putnika uneti u vazduhoplov. U vezi sa ovim pitanjem poštuju se svetski standardi i međunarodni poslovni običaji. Avio-prevoznik u opštim uslovima poslovanja čiji se izvodi često štampaju na putničkim kartama jasno određuju šta se smatra ručnim prtljagom.

Zakon o pomorskoj i unutrašnjoj plovidbi u članu 643. određuje da je prtljag svaka stvar uključujući i vozilo koje se prevozi na osnovu ugovora o prevozu osim stvari i vozila koja se prevoze na osnovu ugovora o zakupu, na osnovu teretnice ili ugovora koji se prvenstveno odnosi na prevoz stvari i živih životinja. Ručni prtljag je prtljag koji putnik, u pomorskoj plovidbi i plovidbi unutrašnjim

¹ Član 22. Zakon o ugovorima o prevozu u železničkom saobraćaju, "Službeni list SRJ", br. 26/95.

² Član 23. Zakon o ugovorima o prevozu u drumskom saobraćaju, "Službeni list SRJ", br. 26/95.

³ Član 23. Zakon o obligacionim odnosima i osnovama svojinsko-pravnih odnosa u vazdušnom saobraćaju, "Službeni list SRJ", br. 12/98, 15/98.

⁴ Član 643. Zakon o pomorskoj i unutrašnjoj plovidbi, "Službeni list SRJ", br. 12/98, 44/99, 4/99, 33/00, 73/00.

plovnim putevima, ima u svojoj kabini ili koji on čuva ili nadzire, uključujući i prtljag koji se nalazi u vozilu ili na vozilu.

Registrovani prtljag čine stvari koje putnik odvojeno predaje prevoziocu na prevoz. Takav prtljag je prevozilac dužan da preveze prevoznim sredstvom kojim putnik putuje, ili uz saglasnost putnika drugim prevoznim sredstvom. Za takav prevoz prtljaga putnik može biti dužan da prevoziocu plati posebnu naknadu. Prevozilac je dužan da za primljeni prtljag izda pismenu potvrdu (prtljažnicu). Prtljažnica sadrži oznaku vrste i broja komada prtljaga koji je primljen na prevoz. Registrovani prtljag se izdaje donosiocu potvrde o predaji prtljaga na prevoz. Prevozilac nije dužan da ispituje da li je lice koje podnosi potvrdu ovlašćeno za preuzimanje prtljaga. Ako lice koje zahteva da mu se preda prtljag ne podnese potvrdu o prijemu prtljaga, prevozilac je dužan da tom licu preda prtljag samo ako ono dokaže da ima pravo na prtljag ili ako prevoziocu pruži odgovarajuće obezbeđenje. Iz ovoga se jasno vidi da prtljažnica ima pravnu prirodu legitimacionog znaka.

U vazдушnom saobraćaju postoje određena ograničenja u pogledu mogućnosti predaje na prevoz pojedinih stvari kao registrovanog prtljaga. Kao registrovani prtljag ne mogu se predati stvari za čiji je prevoz potrebna posebna dozvola ili stvari koje se moraju prevoziti pod posebnim uslovima. Isto tako kao registrovani prtljag ne mogu se prevoziti ni stvari koje su po svojoj prirodi takve da mogu izazvati opasnost za vazduhoplov, putnike ili druge stvari koje se prevoze.

Obzirom na to da registrovani prtljag mora da ispunjava standardne norme u pogledu težine i dimenzija zbog ograničenih kapaciteta, registrovani prtljag ne može da se sastoji od stvari kojima po svojoj prirodi, obimu ili težini nije mesto u prostorijama određenim za smeštaj prtljaga u vazduhoplovu.⁵

Prevozilac ne mora predati putniku prtljag ako prevoznina nije plaćena. Prevozilac ima pravo pridržaja (retencije) na registrovanom prtljagu radi obezbeđenja svojih potraživanja iz ugovora o prevozu.⁶

U pomorskoj plovitbi i plovitbi unutrašnjim plovnim putevima brodar ima pravo da zadrži i proda prtljag koji mu je predat na prevoz radi namirenja svojih potraživanja u vezi sa prevozom putnika i prtljaga.⁷ Prevozilac isto tako nije dužan da putniku preda prtljag ako je usled svojstava ili stanja prtljaga pretrpeo neku štetu, sve dok ta šteta ne bude nadoknađena. U slučaju, da su svojstva ili stanje prtljaga prevoziocu bila ili morala biti poznata, putnik ne duguje naknadu štete. Ako putnik nije preuzeo registrovani prtljag u mestu opredeljenja, prevozilac

⁵ Član 24. tačka 2. Zakon o obligacionim odnosima i osnovama svojinsko-pravnih odnosa u vazдушnom saobraćaju, "Službeni list SRJ", br. 12/98, 15/98.

⁶ Član 40. Zakon o obligacionim odnosima i osnovama svojinsko-pravnih odnosa u vazдушnom saobraćaju, "Službeni list SRJ", br. 12/98, 15/98.

⁷ Član 678. Zakon o pomorskoj i unutrašnjoj plovitbi, "Službeni list SRJ", br. 12/98, 44/99, 74/99, 33/00, 73/00.

je dužan da čuva registrovani prtljag na sigurnom mestu, na trošak i rizik putnika, ili da ga poveri na čuvanje trećem licu.

Pravna priroda odgovornosti prevozioca za gubitak i oštećenje prtljaga, zakašnjenje u predaji prtljaga u našem pravu

Železnički saobraćaj

Osnovno pravilo je da, zbog besplatnosti prevoza, železnica ne odgovara za gubitak ili oštećenje ručnog prtljaga. U ovom prevozu ustanovljen je princip dokazane subjektivne odgovornosti, tako da bi prevozilac odgovarao za gubitak ili oštećenje ručnog prtljaga, neophodno je da putnik dokaže da je do gubitka ili oštećenja došlo krivicom železnice. Prevozilac će odgovarati bez obzira na to da li je kriv samo ako je gubitak ili oštećenje prtljaga nastalo pod uslovima u kojima je došlo do smrti, oštećenja zdravlja ili povrede putnika.⁸

Prevozilac se može osloboditi odgovornosti samo ako dokaže postojanje oslobađajućih okolnosti, krivicu putnika ili strani uzrok, koji se nije mogao predvideti, izbeći ili otkloniti.⁹ Za štetu zbog gubitaka ili oštećenja prtljaga u železničkom prevozu, prevozilac je dužan da plati, ako je visina štete dokazana, naknadu štete u toj visini, ali najviše do iznosa koji ne može da bude veći od 90 DM u dinarskoj protivvrednosti za svaki kilogram bruto mase koja nedostaje, ili po komadu do 1.340 DM u dinarskoj protivvrednosti po važećem kursu na dan isplate.¹⁰

Ako visina štete nije dokazana, prevozilac je dužan da plati paušalnu naknadu od 22 DM u dinarskoj protivvrednosti za svaki kilogram bruto mase koji nedostaje, tj. koji je oštećen, ili po komadu do 335 DM u dinarskoj protivvrednosti po važećem kursu na dan isplate.

Za štetu nastalu zbog potpunog ili delimičnog gubitka ili oštećenja ručnog prtljaga prevozilac odgovara po putniku do 1.560 DM u dinarskoj protivvrednosti po važećem kursu na dan isplate.

U železničkom saobraćaju za štetu nastalu zbog zakašnjenja u isporuci prtljaga, prevozilac je dužan da za svaka 24 časa, računajući od zahteva za izdavanje, ali najviše za 14 dana plati, i to:

a) Ako je visina štete dokazana, uključujući i oštećenje, naknadu štete u toj visini ali najviše 0,90 DM u dinarskoj protivvrednosti za svaki kilogram bruto mase prtljaga, izdatog sa zakašnjenjem, ili po komadu izdatom sa zakašnjenjem do 16 DM u dinarskoj protivvrednosti po važećem kursu na dan isplate.

⁸ Član 27. stav 2. Zakon o ugovorima o prevozu u železničkom saobraćaju, "Službeni list SRJ", br. 26/95.

⁹ Član 17. Zakon o ugovorima o prevozu u železničkom saobraćaju, "Službeni list SRJ", br. 26/95.

¹⁰ Član 24. Zakon o ugovorima o prevozu u železničkom saobraćaju, "Službeni list SRJ", br. 26/95.

b) Ako visina štete nije dokazana, naknadu u iznosu od 0,16 DM u dinarskoj protivvrednosti za svaki kilogram bruto mase prtljaga, izdatog sa zakašnjenjem, ili po komadu izdatom sa zakašnjenjem do 3 DM u dinarskoj protivvrednosti po važećem kursu na dan isplate.¹¹

c) Ako imalac prava dokaže da je zbog prekoračenja roka isporuke pretrpeo štetu uključujući i oštećenje, prevoznik je dužan da plati dokazanu štetu, ali najviše do iznosa četvorostruke prevoznine.¹²

U slučaju potpunog gubitka stvari ne može se zahtevati naknada štete zbog prekoračenja roka isporuke.

U slučaju delimičnog gubitka stvari, naknada štete ne može biti veća od iznosa trostruke prevoznine za deo pošiljke koji nije izgubljen.

U železničkom saobraćaju zahtev za naknadu štete u slučaju potpunog ili delimičnog gubitka ili oštećenja stvari podnosi se prevoziocu u roku od 60 dana od dana saznanja za štetu, a u slučaju prekoračenja roka isporuke, najkasnije u roku od 30 dana od dana izdavanja stvari.¹³

Drumski saobraćaj

Prevoznik odgovara za gubitak ili oštećenje ručnog prtljaga, jedino ako dokaže da je do štete došlo krivicom prevoznika.

U slučaju saobraćajnog udesa u kojem je došlo do smrti, povrede i oštećenja zdravlja putnika, prevoznik odgovara za ručni prtljag putnika izuzev ako dokaže da je šteta prouzrokovana radnjom putnika ili stranim uzrokom koji se nije mogao predvideti, izbeći ili otkloniti.¹⁴

U drumskom saobraćaju za štetu zbog potpunog ili delimičnog oštećenja prtljaga prevoznik odgovara po jedinici prtljaga do 365 DM u dinarskoj protivvrednosti po važećem kursu na dan isplate, ili po putniku do 1.460 DM u dinarskoj protivvrednosti po važećem kursu na dan isplate.¹⁵

Za ručni prtljag po putniku drumski prevoznik odgovara do iznosa od 730 DM u dinarskoj protivvrednosti po važećem kursu na dan isplate.

U drumskom saobraćaju prtljag koji nije dostavljen u roku od sedam dana od dana kada je putnik zahtevao da mu se preda – smatra se izgubljenim.¹⁶

Na primer: "Prevoznik putnika u drumskom saobraćaju odgovoran je za štetu zbog nestanka ili uništenja stvari primljenih na prevoz do iznosa propisanog zakonom o drumskom prevozu, a ako je putnik pre predaje stvari na prevoz upo-

¹¹ Član 25. Zakon o ugovorima o prevozu u železničkom saobraćaju, "Službeni list SRJ", br. 26/95.

¹² Član 74. Zakon o ugovorima o prevozu u železničkom saobraćaju, "Službeni list SRJ", br. 26/95.

¹³ Član 75. Zakon o ugovorima o prevozu u železničkom saobraćaju, "Službeni list SRJ", br. 26/95.

¹⁴ Član 28. stav 2. Zakon o ugovorima o prevozu u drumskom saobraćaju, "Službeni list SRJ", br. 26/95.

¹⁵ Član 31. Zakon o ugovorima o prevozu u drumskom saobraćaju, "Službeni list SRJ", br. 26/95.

¹⁶ Član 30. stav 1. Zakon o ugovorima o prevozu u drumskom saobraćaju, "Službeni list SRJ", br. 26/95.

znao odgovorno lice sa činjenicom da je sadržina prtljaga veće vrednosti i zato platio povećani iznos vozarine, onda je vrednost naznačena u priznanici o prijemu stvari na prevoz odlučna za visinu naknade štete.”¹⁷

U drumskom saobraćaju, u slučaju zakašnjenja u prevozu i predaji stvari, prevoznik je dužan da plati 1/10 prevoznine za svaki dan zakašnjenja, a najviše do 1/3 ukupne prevoznine.

Ako ovlašćeno lice dokaže da mu je zakašnjenjem prouzrokovana šteta, prevoznik je dužan da je nadoknadi, u iznosu koji ne može biti veći od iznosa troškova prevoza.¹⁸

Putnik svoje pravo na naknadu štete zbog oštećenja ili gubitka prtljaga ostvaruje prigovorom prevozniku. Putnik mora prigovor zbog oštećenja ili gubitka prtljaga staviti prevozniku odmah po završetku putovanja. U drumskom saobraćaju zahtev za naknadu štete zbog potpunog ili delimičnog gubitka ili oštećenja prtljaga podnosi se prevozniku u roku od 30 dana od dana saznanja za štetu.¹⁹ Ako je šteta na prtljagu nastala usled saobraćajnog udesa ili drugih uzroka, koji mogu da utiču tako da on ne može da podnese prigovor odmah, putnik će prigovor morati da podnese čim je to moguće, a najkasnije u roku od 30 dana od dana kada je putovanje trebalo da se završi, ili kada je bilo završeno.²⁰

Vazdušni saobraćaj

U vazdušnom saobraćaju prevoznik odgovara za štetu usled gubitka ili oštećenja ručnog prtljaga ako putnik dokaže da je šteta prouzrokovana krivicom vazdušnog prevoznika ili lica koja su po njegovom nalogu i za njegov račun radila na izvršenju prevoza.²¹

Ako je do štete na ručnom prtljagu došlo usled sudara vazduhoplova, vazdušni prevoznik odgovara za nastalu štetu osim ako dokaže da su on ili lica koja su po njegovom nalogu i za njegov račun radila na izvršenju prevoza, preduzeli sve mere da se šteta izbegne ili ako dokaže da to nije bilo moguće te mere preduzeti.²²

Najviši iznos naknade koju vazdušni prevoznik plaća za štete zbog gubitka ili oštećenja prtljaga propisuje Vlada naše države.²³

¹⁷ Zbornik sudske prakse, broj 44/83. str. 61.

¹⁸ Član 96. stav 3. i 4. Zakon o ugovorima o prevozu u drumskom saobraćaju, "Službeni list SRJ", br. 26/95.

¹⁹ Član 29. Zakon o ugovorima o prevozu u drumskom saobraćaju, "Službeni list SRJ", br. 26/95.

²⁰ Carić, dr S., "Ugovori o drumskom prevozu putnika i prtljaga", Pravo, teorija i praksa, broj 4, Beograd, 1999, str. 16.

²¹ Član 36. tačka 1. Zakon o obligacionim odnosima i osnovama svojinsko-pravnih odnosa u vazdušnom saobraćaju, "Službeni list SRJ", br. 12/98, 15/98.

²² Član 36. tačka 2. Zakon o obligacionim odnosima i osnovama svojinsko-pravnih odnosa u vazdušnom saobraćaju, "Službeni list SRJ", br. 12/98, 15/98.

²³ Član 37. Zakon o obligacionim odnosima i osnovama svojinsko-pravnih odnosa u vazdušnom saobraćaju, "Službeni list SRJ", br. 12/98, 15/98.

Ako se u ručnom prtljagu nalaze dragocenosti ili druge stvari velike vrednosti, putnik po pravilu predaje vazdušnom prevoziocu na čuvanje takav prtljag jer će tada vazdušni prevoznik odgovarati do naznačenja vrednosti takvog ručnog prtljaga.²⁴

Vazdušni prevoznik za takav prtljag mora da izda putniku potvrdu u pismenom obliku i on stiče po pravilu pravo na posebnu naknadu za čuvanje takvog ličnog prtljaga. Odgovornost prevoznika je ograničena.

U vazdušnom saobraćaju prevoznik odgovara za štetu prouzrokovanu zakašnjenjem ako su stvari predate primaocu sa zakašnjenjem.²⁵ Iznos naknade štete zbog zakašnjenja sa predajom stvari ne može biti veći od dvostrukog iznosa prevoznine.²⁶

Putnik u vazdušnom saobraćaju gubi pravo isticanja zahteva za naknadu štete zbog odgovornosti prevoznika za ručni i registrovani prtljag i dragocenosti predate na čuvanje u početku prevoza ako taj zahtev u pismenoj formi ne podnese prevozniku odmah po otkrivanju štete, a najkasnije u roku od 7 dana od dana preuzimanja prtljaga. Ako se radi o šteti zbog zakašnjenja u prevozu prtljaga onda je ovaj prekluzivni rok 21 dan od dana dolaska putnika na mesto opredeljenja.²⁷

Ako je šteta nastala u slučajevima kada je putnik bio sprečen da podnese prigovor u napred navedenim rokovima, onda je on dužan da taj prigovor podnese čim je to moguće i najkasnije u roku od 7 dana od dana kada su prestali uzroci koji su doveli do nemogućnosti stavljanja prigovora na vreme.

Ti razlozi mogu da budu na primer bolest putnika, viša sila itd.²⁸

Pomorski saobraćaj

U pomorskoj i unutrašnjoj plovidbi krivica broдача se pretpostavlja dok se suprotno ne dokaže, ako su smrt ili telesna povreda putnika ili oštećenje zdravlja štetu, manjak ili gubitak ručnog prtljaga, kao i zadocnjenje u njegovoj predaji putniku, nastali neposredno ili posredno zbog brodoloma, sudara, nasukanja, eksplozije, požara ili mane broда. Krivica broдача za štetu zbog oštećenja, manjak ili gubitak ostalog prtljaga kao i zbog zakašnjenja u predaji tog prtljaga, se pretpostavlja dok se suprotno ne dokaže.²⁹

²⁴ Član 25. Zakon o obligacionim odnosima i osnovama svojinsko-pravnih odnosa u vazdušnom saobraćaju, "Službeni list SRJ", br. 12/98, 15/98.

²⁵ Član 94. Zakon o obligacionim odnosima i osnovama svojinsko-pravnih odnosa u vazdušnom saobraćaju, "Službeni list SRJ", br. 12/98, 15/98.

²⁶ Član 96. Zakon o obligacionim odnosima i osnovama svojinsko-pravnih odnosa u vazdušnom saobraćaju, "Službeni list SRJ", br. 12/98, 15/98.

²⁷ Član 38. Zakon o obligacionim odnosima i osnovama svojinsko-pravnih odnosa u vazdušnom saobraćaju, "Službeni list SRJ", br. 12/98, 15/98.

²⁸ Carić, dr S., "Ugovori o vazdušnom prevozu putnika i prtljaga i handling", Pravo, teorija i praksa, broj 1, Beograd, 2000, str. 3.

²⁹ Član 660. Zakon o pomorskoj i unutrašnjoj plovidbi, "Službeni list SRJ", br. 12/98, 44/99, 74/99, 33/00, 73/00.

Brodar odgovara za štetu pričinjenu prtljagu zbog njegovog oštećenja, manjka ili gubitka ili zakašnjenja u predaji istog putniku u zakonom određenim granicama.

Odgovornost broдача za štetu pričinjenu prtljagu se ograničava zbog njegovog oštećenja, manjka ili gubitka ili zakašnjenja u predaji istog, se ograničava,³⁰ i to:

- za ručni prtljag – na iznos od 550 US dolara u dinarskoj protivvrednosti po kursu na dan zaključenja ugovora po putniku i putovanju,
- za vozila, uključujući i prtljag koji se prevozi u vozilu ili na njemu – na iznos od 3.300 US dolara u dinarskoj protivvrednosti po kursu na dan zaključenja ugovora po putniku i putovanju,
- za ostali prtljag, osim napred navedenih prtljaga – 800 US dolara u dinarskoj protivvrednosti po kursu na dan zaključenja ugovora po putniku i putovanju.

Brodar gubi pravo da se koristi ograničenjem odgovornosti, ukoliko se dokaže da je šteta nastala usled radnje ili propuštanja koje je brodar učinio, bilo u nameri da prouzrokuje štetu, ili iz krajnje nepažnje znajući da bi šteta mogla da nastupi.³¹

Šteta na registrovanom prtljagu može doći njegovim oštećenjem ili njegovim gubitkom. Pretpostavlja se da je registrovani prtljag izgubljen ako putniku nije predat u određenom roku. U pomorskom saobraćaju smatra se da je registrovani prtljag izgubljen ukoliko nije predat u roku od 30 dana od završetka putovanja.³²

U pomorskom prevozu i u prevozu unutrašnjim vodenim putevima, brodar odgovara za štetu na registrovanom prtljagu prema istim načelima kao i za povredu telesnog integriteta. A to znači da brodar ovde odgovara prema principu dokazane krivice. Znači, brodar odgovara za štetu nastalu zbog smrti, telesne povrede putnika, za oštećenje, manjak ili gubitak prtljaga ako se događaj koji je prouzrokovao štetu dogodio za vreme prevoza, kao i za zakašnjenje u predaji prtljaga putnika ako se šteta tj. zakašnjenje može pripisati krivicom broдача ili lica koja rade za broдача.³³

Član 674. ZOPLOV-a glasi i određuje da je putnik dužan da uputi pismeni prigovor broдарu u slučaju da je prtljagu pričinjena vidljiva šteta:

- kad je u pitanju ručni prtljag – pre ili od trenutka njegovog iskrcaja.
- kad je u pitanju ostali prtljag – pre ili u trenutku njegovog izdavanja.

³⁰ Član 666. Zakon o pomorskoj i unutrašnjoj plovidbi, "Službeni list SRJ", br. 12/98, 44/99, 74/99, 33/00, 73/00.

³¹ Član 668. Zakon o pomorskoj i unutrašnjoj plovidbi, "Službeni list SRJ", br. 12/98, 44/99, 74/99, 33/00, 73/00.

³² Član 675. Zakon o pomorskoj i unutrašnjoj plovidbi, "Službeni list SRJ", br. 12/98, 44/99, 74/99, 33/00, 73/00.

³³ Član 658. Zakon o pomorskoj i unutrašnjoj plovidbi, "Službeni list SRJ", br. 12/98, 44/99, 74/99, 33/00, 73/00.

U slučaju da šteta pričinjena prtljagu nije vidljiva ili u slučaju gubitka prtljaga – u roku od 15 dana od dana iskrcaja ili izdavanja ili od dana kad je prtljag trebalo da bude izdat.

Ako putnik ne postupi po napred navedenim pravilima pretpostavlja se dok se suprotno ne dokaže, da je prtljag primio u ispravnom stanju. Prigovor zbog oštećenja ili gubitka prtljaga putnik, znači, mora staviti prevoziocu odmah po završetku putovanja. Jedino ako je šteta na prtljagu nastala zbog saobraćajnog udesa ili usled drugih okolnosti zbog kojih putnik nije mogao odmah podneti prigovor se mora podneti čim je to moguće.

Zaključak

Odgovornost prevozioca za štetu na prtljagu različita je za ručni prtljag i za registrovani prtljag. Vrste šteta na prtljagu su štete koje nastaju usled oštećenja, potpunog ili delimičnog gubitka stvari.

Za prevoz registrovanog prtljaga važe u načelu pravila o ugovoru o prevozu stvari. Za prevoz ručnog prtljaga važe neka posebna pravila.

Odgovornost prevozioca za ručni prtljag je blaža od odgovornosti za registrovani prtljag. Za oštećenje stvari koji putnik drži za sobom (ručni prtljag) prevozilac odgovara prema opštim pravilima odgovornosti.³⁴ Prevozilac ne odgovara za ručni prtljag ako ga putnik nije uredno čuvao. To, međutim, ne znači da prevozilac ne odgovara za ručni prtljag uopšte. Za ovu vrstu prtljaga prevozilac odgovara prema opštim pravilima o odgovornosti, kao što je napred rečeno, a ova opšta pravila o odgovornosti za ručni prtljag su veoma različita u pojedinim granama saobraćaja. Odgovornost prevozioca za ručni prtljag je delimično originalna.

Mirjana Knežević, Ph.D.

Luggage transportation

A b s t r a c t

Responsibility of a transporter for the damage of luggage is different for hand luggage and for registered luggage. The types of luggage damages are damages due to damages, total or partial loss of the things.

At the transportation of the registered luggage in general stand the rules on contract of transportation of goods. For transportation of hand luggage there are some special rules.

³⁴ Član 685. stav 3. Zakon o obligacionim odnosima iz 1978. godine.

Responsibility of the transporter for hand luggage is lesser than the responsibility for registered luggage. For the damage of the things that passenger keeps with himself (hand luggage) transporter is responsible according to the general rules of responsibility. Transporter is not responsible for hand luggage if the passenger did not keep it properly. That, nevertheless, does not mean that transporter is not at all responsible for hand luggage. For this kind of luggage transporter's responsibility is different in various transportation branches. Responsibility of the transporter for hand luggage is partly original.

Key words: luggage transportation, responsibility of the transporter, hand luggage, registered luggage

Literatura

1. Carić, S., *"Ugovori o vazdušnom prevozu putnika i prtljaga i handling"*, Pravo, teorija i praksa, broj 1, Beograd, 2000.
2. Caric, S., Jankovec, I., Trajković, M., Đurđev, D., *"Saobraćajno pravo"*, Novi Sad, 2006.
3. Clark S. Lorne, *"The new IATA International Passenger Liability Regime"*, seminar o odgovornosti Evropske Asocijacije vazduhoplovnog prava, Minhen, 1997.
4. Pospišil Miler, M., *"Atenska konvencija o prijevozu putnika i njihove prtljage morem 2002. godine"*, Rijeka, 2003.
5. Trajković, M., *"Vazduhoplovno pravo"*, Beograd, 1981.
6. Trajković, M., *"Savremene tendencije u razvoju evropskog saobraćajnog prava"*, Evropsko zakonodavstvo, broj 3/03, Beograd, 2003.
7. Zbornik sudske prakse, broj 44/83.
8. Zakon o ugovorima o prevozu u železničkom saobraćaju, *Službeni list SRJ*, br. 26/95.
9. Zakon o ugovorima o prevozu u drumskom saobraćaju, *Službeni list SRJ*, br. 26/95.
10. Zakon o obligacionim odnosima i osnovama svojinsko-pravnih odnosa u vazdušnom saobraćaju, *Službeni list SRJ*, br. 12/98, 15/98.
11. Zakon o pomorskoj i unutrašnjoj plovidbi, *Službeni list SRJ*, br. 12/98, 44/99, 74/99, 33/00, 73/00.